

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto . . . . . K 15—
za pol leta 7:50
za četrť leta 3:80
za 1 mesec 1:30
Posamezna številka 40 vin.

Uredništvo in upravništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 19

Ptuj, 10. avgusta 1919

I. letnik

Zborovanje zaupnikov JDS v Mariboru.

Preteklo nedeljo dne 3. avgusta 1919 zbralo se je lepo število zaupnikov JDS iz celega mariborskega okrožja v Narodnem domu v Mariboru. Iz poročilin živahne debate je bilo videti, kako potreben je že bil skupni pogovor o aktualnih vprašanjih in težnjah našega ljudstva.

Dragoceno je bilo stvarno poročilo podpredsednika deželne vlade za Slovenijo dr. Žerjava o notranji in zunanji politiki. Posebno je zanimalo poročilo stališča vlade v Beogradu glede izvoza in uvoza. Razjasnil nam je, zakaj je razumljivo stališče vlade, da zabranjuje izvoz našega blaga v inozemstvo, zlasti v Nemško Avstrijo.

Blago je danes zlato in škodujemo z izvozom tega sami sebi in celi državi, ker slabimo s tem našo valuto.

Denar Nemške Avstrije je danes ničvreden papir, razen tega je dokazano plačala Nemška Avstrija od dveh milijard do sedaj dovoljenega izvoza 1½ milijarde v ponarejenih jugoslovanskih bankovcih. Avstrijska banka na Dunaju še vedno tiska staro-avstrijski denar, katerega preštempljuje z jugoslovanskimi stampiljami, in ga na to uvaža kot plačilo za izvoženo blago. S tem početjem je pomnožila naše bankovce za 1½ milijarde, kar le neugodno vpliva na našo valuto, pri tem pa se nas okrade blaga. Z državo s slabo valuto je vsako trgovanje v obče zelo težko, ker se za blago ne dobi ista vrednost, zlasti pa še, če ravna na tako nepošten način.

Radi tega zadržujemo naše blago, zlasti ono, katero se ne pokvari, dokler ni urejeno našo valutno vprašanje, katero bo gotovo urejeno najpozneje meseca septembra.

Takrat bodemo zahtevali izplačilo za prodano blago v naši valuti ozir. tej odgo-

varjajoči vsoti tujega denarja. Kar damo danes za ničvredne bankovce to direktno darujemo nasprotni državi, vrh tega pa še sami sebe oškodujemo z množitvijo bankovcev in zgubo blaga.

Glede izvoza in prodaje naših pridelkov, zlasti vina, živine, čebule itd. odpravo carine za uvoz za nas potrebnih reči, pripravljiva vse potrebno kmetijska družba, ki bo poskrbela, da naših ljudi ne zadene prevelika škoda.

Sprejele so se primerne resolucije, katere so se izročile deloma poslancu Narodnega predstavništva prof. Voglarju, kateri je odpotoval z njimi še istega dne v Beograd, deloma po predsedniku Dr. Žerjavu na deželno vlado.

Naša stranka je dosedaj žrtvovala vse za občni blagor našega naroda in celokupne države ter temu principu podrejela vso svojo delovanje. To priliko so uporabile nasprotnne stranke, ki so imele med tem časa dovolj se organizirati, in skušajo sedaj oškodovati demokratično stranko, kjer in koliko morejo.

Gotovo je, da bi bila naša stranka danes na vrhuncu, če bi izrabila razpoloženje ljudstva v času preobrata v svoje strankarske namene in ne v blagor celokupnosti. Lahko bi ji bilo tedaj ubiti obe nasprotni stranki, vendar je imela v prvi vrsti pred očmi občni blagor celega naroda in novo ustanovljene države, na sebe pa pri tem popolnoma pozabila.

To v bodoče ne sme biti in ne bode in tudi mi moramo izvesti našo organizacijo do skrajnosti. Pri tem pa nas ne bode vodila le strankarska korist, ampak dobrobit celote.

Saj vidimo vsak dan, kako pridno delujejo vsi razdirajoči elementi, katerih cilj je ubiti našo samostojnost, spraviti v državo nemir in nered, da bi tem lažje ribarili v kalnem. Med tem ko umira v drugih državah boljše življenje, ker so prišli narodi do prepri-

čanja, da je to največje zlo, ki le uničuje, bi radi pri nas istega še le vpeljali. Naše ljudstvo v svoji pretežnji večini uvideva samo, kam vodi taka politika in gotovo ne bode šlo proti-državnim hujskačem na limanice, naša državna oblast pa ima danes že toliko moči, da bode lahko zatrla vsak tak poskus s silo, če bo potrebno.

Radi tega pa kličemo na delo vse one elemente, katerim leži na srcu dobrobit našega naroda in nedeljene celokupne države.

Proslava petdesetletnice Narodne čitalnice v Ptujju

Že 1. 1914 je minilo 50 let, odkar je bila ustanovljena Narodna čitalnica v Ptujju. Hoteli smo takrat primerno proslaviti njeno petdesetletnico. Priprave so bile v teku, kar izbruhne svetovna vojska. Mesto veselih dni so napočili žalostni.

Nemška besnost, ki je že hudo zdivjala 1. 1908 ob veliki skupščini Ciril Metodove družbe, je mislila, da je z vojsko prišel pravi čas za njo. Posurovele njene moči so se pokazale v pravi luči tudi v Ptujju, središču razvpitega štajerčijanstva. Zatreli so nam hoteli naše kulturne pridobitve, potlačiti nas, da ne vstanemo več. Ali sami so pali v jamo, ki so jo drugim kopali. Mi pa vstajamo in začenjamo novo dobo svojega življenja.

V tem času vstajenja in prerobenja hočemo naknadno proslaviti čitalniško petdesetletnico.

Dobrega pol stoletja je bila Narodna čitalnica v Ptujju za narodno življenje v Ptujju in ptujskem okraju, središče, iz katerega je izhajalo in kamor se je stekalo narodno delovanje, središče, ob katero so se zaganjale nasprotnne sile, ki pa se jim je trdno ustavljalo. Ob petdesetletnici si hočemo natančneje ogledati to dobo narodnega prebujenja, premotriti delo naših narodnih mož, v spominu

Pravljice Božene Nemicove.

Prevedel Dr. P.

Povodna vila.

Vladal je kralj v daljni deželi, ki je bil neizmerno bogat. Z zlatom in srebrom so bile obložene stene in tla v kraljevskih sobah, po svili in baršunu so hodili; kadar se je sprehajal kralj s krasno kraljico po vrtu, so se biseri in dragi kameni na njunih oblekah tako lesketali, da jih ni mogel nihče dolgo gledati. Več let je živel kralj s svojo soprogo zelo srečno, le nekaj ga je žalostilo: otrok ni imel.

Nekega dne je priplula tuja ladja v pristanišče. Služabnik je naznanil, da želi kapitan s kraljem govoriti. Prišel je tuji kapitan pred kralja, poklonil se in poljubil rob z zlatom pretkane kraljeve halje. Kralj se je razveselil, ko je slišal, da je kapitan poslanec njegovega prijatelja, kralja sosedne države. Kapitan je izrekel prošnjo svojega gospoda, naj mu prihiči z vojsko na pomoč, ker sovražniki od vseh strani pritiskajo nanj. Kralj mu prošnje ni mogel odbiti. Kapitanu so pokazali sobo, da si počije. Kraljevi poslanci so se razleteli po deželi in klicali može na vojsko. Za sedem dni je bilo vse pripravljeno. Kralj je izročil vlado svoji soprogi in se poslovil od nje in zbranega naroda ter odpul na mnogih ladjah prijatelju na pomoč.

Kraljibi je bilo tesno pri srcu v krasnih dvoranah. Po obrežju je hodila vsak dan in se ozirala po brezkončnem morju. Nekoč je sedla utrujena pod košato

ablano ter zaspala. Sanjalo se ji je, da stoji pred njo gospa žalosnega, bledega, nenavadno lepega lica. Visoko vitko telo je pokrivala zelenkasta prozorna obleka in od glave do pet se ji je vila bela tančica vsa z biseri posejana. Kraljica se je ustrašila, a gospa se je sklonila k njej in rahlo izpregovorila: „Ne boj se, kraljica, s to lažbo prihajam k tebi. Povodna vila sem, tvoja sorodnica. Poznam tvojo željo, da bi rada imela vsaj enega otroka, zato poslušaj, kaj pravim: Ko se prebudiš z gledaš nad seboj na drevesu jabolko; utrgaj ga in pojej in tvoja želja se izpolni. Kadar boš imela sinčka, se zopet vidiva.“

Vila je izginila, kraljica pa se je prebudila. Mela si je oči in pogledala na drevo. Baš nad njeno glavo je viselo usodno jabolko in nad jabolkom pliček, ta je zletel na vejico in jabolko je padlo kraljici v naročje. Bilo je tako krasno, da bi ga slikar ne mogel lepšega naslikati.

„Zares, tako dobrega in okusnega jabolka še nisem pokusila, kar sem živa“, je rekla, ko ga je snedla.

Nato je šla v grad, a nikomur ni rekla o tem niti besedice. Kmalu pa je občutila da je povodna vila govorila resnico in v srcu ji je bila hvaležna.

Vesetje je zavladelo po vsej deželi, ko se je izvedelo, da je kraljica dobila sina. Veselo vest so hoteli takoj sporočiti kralju, a kraljica je zabranila, da bi ga lahko sama iznenadila, kadar se povrne.

Zvečer, ko je kraljica zadremala, so se odprle duri in v spalnico je stopila povodna vila k mladi materi. „Srčna hvala!“, je zakljicala kraljica podajajoč ji otročiča. „Poglej, kako krasnega sinka imam!“

Vila ga je vzela v naročje, gledala mu dolgo v

lice ter ga podala spet materi in pravila: „Tvoja želja se je izpolnila; toda ne boš se otroka dolgo radovala.“

„Kaj mi praviš?“ je vprašala prestrašena kraljica. „Kaj se zgodi z mojim detetom? Ali ga naj spet zgubim?“

„Ne boj se in upaj!“ je odgovorila mirno vila. Usoda ti iztrga svoj čas sina iz naročja. Obilo nesreče ga čaka, toda ena reč ga obvaruje vsega hudega in povrne se zopet srečno k tebi. Na vodi se mu ni treba ničesar bati, tam ga bodem jaz varovala. „Ta le prstan (vila je snela z roke zlat obroček z rubinom kakor kapljica krvi in ga dala materi) obesi sinu na vrat, ki ga obvaruje v nevarnosti. Če pa ga da kdaj komu iz ljubezni, bo tisti namesto mene njegov varuh. Vedi, da ga je že eden iz tvojega rodu nosil.“

„Kdo?“ je vprašala kraljica radovedno.

„Ali nisi slišala nikdar o nesrečnem stricu tvojega soproga?“

„O da, slišala sem. Zaljubljen se je baje v vilo, ki se ji je potem izneveril. Iz strahu pred njo je zbežal pred dvema letoma v tujino, a ona ga je vendar iz maščevanja nekje potegnila pod vodo in ga zadavila.“

„Ni bilo tako“, je pravila povodna vila s tresočim se glasom. „Jaz sem tista vila. Srečna sva bila in eno dete sva imela. Toda sojeno mi je tako, da nisem smela imeti otroka pri sebi, ne živeti z možem. Ločila sem se od njiju. A niti oče ni smel z otrokom tukaj ostati, zato se je odpeljal, da bi nekje na tujem vzgojil otroka. Neko noč je nastala nevihta in razbila ladjo. Moj mož je utonil, ne da bi mu mogla rešiti življenje. Otroka pa je ostal živ, valovi so ga vrgli na otok, kjer so ga ljudje našli in vzeli k sebi. Jaz nimam sedaj nobene oblasti nad njim. Telo mojega ljubega moža pa leži v

preživeti vesele in žalostne dni, ki jih je imelo društvo, iz vsega pa hočemo črpati novih moči za novo bodoče delovanje.

In kakor so nekdanj v starodavni Ptuj radi prihajali rodoljubi od blizu in daleč, da v osebnem občevanju izmenjajo svoje misli in vplivajo s svojo prisotnostjo na ljudstvo, tako pričakujemo, da se snidemo tudi sedaj ob petdesetletnici od blizu in daleč v velikem številu v spomin preteklosti, v bodrilo bodočnosti.

Praznovala se bode petdesetletnica v soboto 6. septembra zvečer s koncertom in v nedeljo na to s slavnostnim zborovanjem in ljudsko slavnostjo.

Čitalniški odbor.

Kuga boljševisma

preti okužiti našo delavstvo po mestih in tovarnah, da celo našo kmetijsko ljudstvo. Povsod okrag lazijo razni agitatorji, ki pod najrazličnejšimi vzroki hujskajo zoper našo mlado državo. Veliko naših ljudi je že nasedlo tem hujskačem na limanice in po deželi se naleti na naše domače ljudi, ki zabavljajo v javnih prostorih na zaničljive hujskajoč način proti našim oblastvom in državi.

Nič jim ni prav, vse bi radi po svoje predrugačili in zboljšali na — boljševiski način. Radi bi bili brez postav, brez reda in miru in brez — dela! S silo jemati, brez dela dobro živeti, to je njih evangelij. Pošteni pridni kmetje so jim trn v peti. „Vse je last vseh“ je njihova najvišja postava. Kar pridni prideluje v potu svojega obraza in s krvavo žuljavimi rokami, bi naj bila last delamrznih potepuhov. Ti, ki si marljiv, skrben in v svojih potrebah skromen, boš moral svoj pridelek deliti z lenim, zapravljivim in v svojih potrebah nenasitnim boljševiskom. Imaš 4 krave v hlevu, ti bodo 3 vzeli brez plačila. Ko bo pošel izkupiček teh 3 krav, prišli še bodo po zadnjo, ker ni tvoja, ampak last — vseh!

Povsod boljševismu odklenkava, le pri nas se še nahajajo nahujskani nevedneži, ki si zažele takih nesrečnih razmer tudi v Jugoslaviji.

Slovenci poštenjaki! Ne dajte se zapeljati po takih delamrznih, zločinskih potepuhih! Storite potrebno, da se take vrste ljudi spravi takoj na varno!

Okrajnim zastopom in okrajnim glavarstvom na Štajerskem.

Sklicujem kot predsednik likvidacijske komisije za Štajersko na dneve 11. in 12. septembra t. l. z začetkom ob pol 9. uri vsa-

moji podzemeljski palači med samim cvetjem. Ljubezen me veže k tvojemu rodu in nimam pokoja, če grozi komu izmed vas nevarnost. Ako pa se združi tvoj rod z mojimi, boste srečni na veke in vladali boste dolgo in slavno. Potem najdem tudi jaz svoj pokoj. Pomni si moje besede, a nikomur jih ne izdajaj. Mene ne boš videla več.“

Dve solzi, kakor bisera sta padli na lice otroku, ko ga je vila poljubila na čelo. Kraljica bi jo bila rada še vpraševala, a vile ni bilo več. Kraljica ni vedela, ali se naj raduje ali plače. Za nekoliko dni pa se je pomirila in potolažila. „Ona dobra vila bo gotovo bedela nad mojim otrokom: saj je sama rekla, da je njegova obnem njena sreča.“

Skrbno je kraljica pazila na sinka. Bala se je oditi od njega, ker so stanovali ob vodi: Jedva je začel deček hoditi, ga je že vleklo k vodi, kjer se je najrajši igral. Često je padal v vodo, toda valovi so ga vselej tako lepo položili na breg, kakor polaga mati otroka v posteljico.

Bilo je že slišati, da je vojne konec in kraljica je pričakovala vesti o moževem prihodu. Toda ubogemu kralju se je na poti slabo godilo. Hitel je z ladjami domov, kamor ga je vleklo srce, a drugo noč ga je vrgla nevihta ob skalo. V smrtnem strahu se je prijel ob desko, s katero so ga zanesli valovi na otok. Danilo se je že, ko se je zavedel. Groza ga je obšla, kajti videl je, da je sam, celo sam na pustem otoku. „Oh, zakaj nisem rajši utonil v morju, nego da bi tukaj gladu umiral! Nikdar več ne bom videl ljubljene soproge in drage domovine.“

„Zakaj bi je ne videl?“ se je oglasil nekdo za njim. Kralj se je začudil in se ozrl. Zagledal je človeka v lovski obleki.

kega dne zjutraj v veliko dvorano Narodnega doma v Celju zbor odposlancev spodnještajerskih okrajnih zastopov, občin, občinskih in okrajnih hranilnic, bolnic in kmetijskih šol in bivših deželnih podjetij na Spodnjem Štajerskem. Povabili se bodo tudi zastopniki deželne vlade v Ljubljani, zlasti poverjeništa za notranje zadeve in poverjeništa ministerstva financ in poverjeništa za uk, za železnice in za zdravstvo, ter javna dela, za kmetijstvo in socialno skrb. Na dnevnem redu bodo poročila o gospodarskih zadevah, ki so prej spadale v delokrog bivšega štajerskega deželnega zbora in odbora.

Namen tega zbora je posvetovalen in poučen. Predsedstvo likvidacijske komisije boče podati poročilo o stanju prehoda bivše deželne štajerske uprave v skupno deželno upravo za Slovenijo in o stanju obračunavanja z nemškim delom Štajerske glede prej skupnega deželnega premoženja. Pričakujejo se s strani odposlancev okrajnih zastopov in občin itd. nasveti glede ureditve pričakovanih finančnih težav v nekaterih zadolženih, zlasti prej nemških občinah in hranilnicah. Razpravljati bode v ti zvezi o ustanovitvi kakega sanacijskega zaklada, kateremu bi se naj posvetilo iz bivše deželne skupnosti prevzeto aktivno avtonomno premoženje, n. pr. kopalnišče Rogaska Slatina in Dobrna, ali denarna vrednost istega, če bi nepremičnine prevzela država. Z ozirom neustavne razmere v občinah in okrajih bode unestno razpravljati o načinu prihodnjih volitev v občinah.

Ker je podpisaneu predsedniku težko vabiti naravnost vse mnogoštevilne prizadete občine, prosim okrajne odbore oziroma komisarje in gerente, da v sporazumu z okrajnimi glavarji pripravijo potrebno za ta zbor ter po svojem sprevidu primerno ukrenejo zaradi udeležbe posameznih občin ali večjih skupin istih po odposlanceih. Dnevni red se objavi v domačih listih.

O nameravanem sklicanju zbora so poučene vse stranke in ni ugovora zoper ta zbor.

Predsednik likvidacijske komisije za Štajersko: Dr. V. Kukovec.

Celje, dne 27. julija 1919.

Nekaj odgovora mariborski „Straži“.

Ta list se še po svetovni vojni ni odvalil napadati tako imenovane ptujske liberalne odvetnike in profesorje. V številki z dne 1. avgusta 1919 se obregne brezimni dopisnik iz ptujske okolice nad okrajnim glavarstvom v Ptuj, češ, da to imenuje za nadzornike veleposestev in podjetij v ptujskem okraju samo liberalne ptujske odvetnike in profesorje,

„Povej, človek božji, če je mogoče. Če zahtevaš plačilo, dam ti srebra in zlata, kolikor se ti rači.“

„Nočem ne srebra, ne zlata. Nekaj drugega mi daj, če hočeš, da ti pomagam odtod.“

„Vse ti dam, karkoli hočeš.“

„Doma imaš nekaj, o čemer ne veš. Tisto mi daj!“ Kralj je pomislil. „Malenkost bo, naj ima“, si je mislil in obljubil lovcu.

„Torej mi zapiši s svojo krvjo na ta listič“, je rekel lovec in podal kralju list. Kralj se je zabodel v mazinec in zapisal z lastno krvjo.

„Za dvanajst let si pridem po tisto malenkost.“ Nato je ponudil kralju steklenico z neko pijačo, po kateri je kralj trdo zaspal. A kako se je začudil, ko se je prebudil na griču poleg svojega glavnega mesta. Misli je, da so vse samo sanje, in je hitel domov. Služabniki in dvorjani so ga takoj spoznali in zagnali krik po gradu, da ga je slišala kraljica v svoji sobi. Ni vedela, kaj se je zgodilo in v strahu je zgrabila Milostina (tako je bilo dečku ime) in zbežala na hodnik. Iznenadena je zagledala kralja.

„Čegavo je to dete?“ je vprašal kralj, videč da kraljica ne daje dečka iz rok.

„Raduj se, ljubi mož, Bog je uslišal najino željo, najino dete je.“

Kralj pa je stal, kakor bi ga strela omamila. Spomnil se je, kako se je s krvjo zapisal in začel je bridko jokati. Kako se je veselil svojega doma, sedaj pa ga je vsak pogled na otroka silil k solzam. Hotel je ohraniti svojo tajnost zase in trpeti na tihem, nazadnje pa je vendar moral povedati, kaj ga boli. Mati se je prestrašila, a kmalu se je spomnila povodne vile, ki je obljubila otroku pomoči. Res je, da ni smela nikomur tega zdati, toliko pa je vendar lahko moža potolažila, da ga

da jim primore do višjih dohodkov, dočim baje izobraženih kmetov ne upošteva, kakor to stori ljutomersko okrajno glavarstvo.

Nisem poklican ukrepov okrajnega glavarstva, ki se store po temeljitem prevdanku, zagovarjati. V stvari samej pa kot nadzornik enega iz med veleposestev, ki se pa nisem zato posebno potegoval, moram na ta splošni napad sledeče pripomniti.

I. Deželna vlada ne imenuje nadzornikov za posamezna veleposestva in podjetja radi tega, da bi se nadzorovalo faktično in djansko izvrševanje poljedeljstva in negovanje posameznih kultur; zato ima ja itak vsak veleposestnik in podjetnik svoje strokovno izobražene uslužbence in oskrbnike.

Radi tega je nesmisel očitati nadzornikom, da ne znajo orati, ali pluziti, repe sejati itd. Namen nadzоровanja leži v tem, da se zavarovani veleposestniki ne odtegujejo obdačenju in da sploh ne nasprotujejo državnim interesom. Zato pa imajo menda napadeni liberalni odvetniki in profesorji vsaj toliko sposobnosti, kakor tiste osebe, kateri bi rad brezimni dopisnik kot nadzornike imenoval.

Smoter nadzorništa je pa tudi ta, da se pripravi neko gradivo za agrarno reformo, ktere gospodarski učinek ne sme biti tak, da bi se pripetili slučajji, kakor jih navaja varaždinjski list „Slobodni gradjanin“ v broju 17. V nekem selu sosedne Hrvatske se je delitev vršila na ta način, da si je agrarni odbor, toraj seljaki, ki so imeli po 10, 15 in še več oralov zemlje, prideli še vsak sebi še po dva orala v zakup, dočim so drugim siromaškim dodelili samo 1/2 orala ali še manj, češ da siromaki nimajo s čim zemljo obdelovati. Taka seljačka logika bi mogoče tudi pri nas uspevala in se razvijala, če bi izobraženi kmetje Stražinega kova prišli v agrarne odbore, ali pa delali predpriprave za agrarno reformo.

Toliko za danes brezimnemu napadovalcu. Če pa hoče še naprej svojo modrost izliviati v predale mariborske Straže, ga prosim, da svoje napade tudi podpiše, da se zamoreva z odprtim vizirjem meriti.

Ptuj, 5. 8. 1919.

Dr. Brumen.

Gospodarstvo.

Cene za letošnje seno in slamo. V četrtek dne 31. julija se je vršilo v Celju zborovanje Zveze trgovcev s senom na Sp. Štajerskem, katerega so se udeležili zastopniki vseh večjih senskih trgovin na deželi. Na zborovanju so se določile enotne nakupne cene za letošnje seno in slamo. Ugotovilo se je, da nekateri prekupci kupujejo seno po K 10.— do največ K 20.—. S čemur pa niso niti kriti stroški producenta vpričo obstoječih delav-

je opozorila na čudovito varstvo, ki ga ima njun otrok iob vodi. Sklenila sta torej, da bosta strogo pazila na otroka in da zlasti v usodnem letu ne pojmeta nikdar z njim od morskoga brega.

Deček je rasel, leta so potekala in približalo se je dvanajsto leto. Nekega dne je skakal Milostin po vrtu, kar se je spustil iz oblaka velik orel, zgrabil dečka v kremplje in izginil z njim. Zgodilo se je tako naglo, da nihče ni opazil. Dečka so iskali ves dan, a zastonj. Ubogi starši so jokali za njim, nazadnje pa so menili, da ga je morebiti skrila povodna vila, da bi ga rešila. To jih je nekoliko potolažilo.

Orel pa je nesel kraljeviča čez gore in doline. Priletel je z njim k visoki skali, na kateri je stal grad. Pod skalo je bila nizka koča. Tu je pustil orel Milostina in odletel sam v grad.

Kraljevič ni vedel, kaj se je z njim zgodilo in kaj bo. Jokal je, ko je prišla iz hišice stara babica, nesoča v eno roki mleko, v drugi sadje. „Ne joči, dečko, ne joči in rajši jej, kar ti tukaj prinašam. Kadar se okrepaš, ti nekaj povem.“

Prijazna beseda in glad sta prisilila Milostina, da je jedel. Ko se je nasitil, je sedla babica k njemu na klop in mu pripovedovala.

„Poslušaj, golobček moj; tam na skali stoji grad, in v tem gradu stanuje moja hči, ki te je dala odnesti od starišev; tisti orel je bil njen mož. Ona ima tri dekleta. Najstarejša se imenuje Drdra, ker ji ves dan jezik leti kakor mlinsko kolo; drugi je ime Treperenda, ta samo opravlja ljudi in vznemirja ves grad. Tretja, moja ljubljena, se imenuje Krasa, ker je najkrasnejša na svetu in poleg tega razumna in dobra. Mati je strašno huda in če hočeš, da se ti bo dobro godilo, se moraš njej in starejšima dekletoma zelo laskati. Krasa ti ne bo

skih mezd in splošne druginje. Po zaslišanju kmetijskih strokovnjakov in upoštevajoč zahteve konzumentov se je sklenilo določiti nakupno ceno za seno največ K 30— postavljeno k trgovcu, za škopno slamo K 19— in navadno slamo K 17— meterski stot. Cena je torej ostala ista kakor leta 1918. Ta nakupna cena je za organizirane trgovce obvezna in ostane v veljavi do javnega preklica.

Državna posredovalnica za delo podružnica za Ptuj in okolico. V tednu od 27. julija do 2. avgusta 1919 je iskalo dela 45 moških in 25 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 26 moških in 4 ženske delavne moči. Posredovanj se je izvršilo 27. Od 1. januarja do 2. avgusta 1919 je iskalo dela 578 delavnih moči. Delodajalci so pa iskali 466 delavcev in delavk. Posredovanj se je izvršilo v tem času 241. Delo iščejo: 1 oskrbnik, poljski delavci in vrtnarji, (40) kamnoseki, opekarji, steklarji, (7) kovači, ključavničarji, mehaniki, strojniki, (24) mizarji, bicarji, kolarji, (16) usnarji, vrvarji, predilničarji, (4) krojači, šivilje, čevljarji, (30) peki, slaščičarji, mesarji, mlinarji, natakarji, (40) zidarji, tesarji, (8) fotografi, laboranti, (3) knjigovodje, pis. moči in trg. pomočniki, (17) kočijaži, dninarji, služkinje itd. V delo pa sprejme posredovalnica: poljske pristavnike in delavce, mizarje, kolarje, strugarje, pletarje, čevljarje, strojne ključavničarje, strojnike, služkinje itd.

„Narodni Listy“ pišejo o izvozu iz Jugoslavije sledeče:

Pri izvozu iz Jugoslavije so poljski pridelki največje važnosti, ker se industrija vsled neugodnih bivših političnih razmer in deloma tudi krajevnih nedostatkov ni mogla razviti. Glavni predmeti izvoza so živina in vino. Glasom statistike iz leta 1910 je imela Jugoslavija izvzemši Novo Srbijo in Črno goro 1.460.000 konj, mul in oslov; 5.500.000 rogate živine; 4.850.000 svinj; 9.780.000 ovc; 2.450.000 koz in je bila glede izvoza takoj tik za severnimi državami (Dansko, Švedsko, Norveško, Rusko in deloma Rumunsko). Vsled svetovne vojske je živinoreja silno trpela, posebno dežele, kjer je divjala vojska kot v Srbiji, Bosni, Dalmaciji in Istri. S tem je trpel tudi izvoz v tujino. Pri razumnem gospodarstvu (treba je na nekaj let omejiti izvoz) se razmere nerazmerno izboljšajo. Namreč ravno sedaj, ko je treba vsled navedenih razmer živinorejo deloma popolnoma na novo upeljvati, je najlepša priložnost živinorejo znacijonalizirati, namreč zagotoviti za vso bodočnost le rejo zlahčnih plemen. Najboljše bi bilo, če država sama vzame v roko, ter v početku pokliče v Jugoslavijo naše (namreč iz Češce) uradnike, ki bi se te naloge gotovo z veseljem poprijeli ter pokazali slovansko

delala sitnob. Ob tej uri se hodijo deklice kopat. Idi za mojo kočjo, tam zagledaš od daleč ribnik; blizu brega se skrij v gošči in počakaj. Pazi, kam si položi Krasa obleko in kadar bo v vodi, približaj se tiho in ji urno odnesi oblečila. Ko jih bo iskala, ne dajaj jih brez nagrade. Sedaj veš, kaj imaš storiti, idi torej.“

Milostin je storil po nasvetu dobre babice. Zares je videl za hišico širok ribnik, okoli katerega je rastlo gosto vrbje krog in krog. Prišel je do brega in se skril v gošči. Kmalu je slišal šepet in govor deklet. Privzdignil je glavo, da bi videl, kam si polaga najlepša izmed njih obleko. Videl je in se takoj zopet skril, da bi ga ne videle. Deklice so se izkopale in se šle oblačit. Drdra in Treperenda sta našli obleko, Krasa pa je iskala in iskala, a ni je bilo.

„Nekdo se je s teboj ponorčeval, morebiti ti jo je skril povodni mož. Pa midve te ne bodeve čakali, išči si sama.“ To sta rekli in odšli.

Krasa je hodila od grma do grma, kar je nekaj zašumotalo, in kakor strela je bila v vodi. Sedaj je stopil Milostin iz gošče. Začudila se je, odkod ta čeden mladenič prihaja in kje je vzela njeno obleko, ki jo je nesel v roki. „Poslušaj, mladenič, to je moja obleka, prosim te, daj mi jo!“ je zlaklicala Krasa.

„Rad ti jo dam,“ je odgovoril Milostin, „toda kaj mi za njo daš? Zastonj je ne dam.“

„Nimam ničesar drugega, ko to vrvice bisero“ je rekla Krasa in pokazala na beli vrat. „Teh pa ne dam, ker so mi najdražji spomin.“

„Od koga jih imaš, da so ti tako dragi?“

„Petnajst let je tega, ko so me našli sedanji starši po neki viharni noči med raznovrstnim orodjem, ki so

vzajemnost tudi na gospodarskem polju. Izvoz iz Jugoslavije je bil že pred vojsko jako razvit, ter je iznašal po statistiki iz leta 1910 okoli K 220.190.647 letno. Celó še danes, kljub vsem izgubam v vojski je živinoreja v Jugoslaviji mnogo na boljsem nego pri nas (Češko), kjer je pomanjkanje svinj tako, da smo na več let navezani na izvoz iz tujih dežel. Iz Jugoslavije bito bilo najložje ker je najbližje.

Glede vinoreje je Jugoslavija na četrtem mestu v Evropi (Italija, Francija, Španško, Jugoslavija). Leta 1910 se je pridelalo približno 3.330.000 hl vina, v ceni K 147.000.000, čeravno je bila na večih krajih slaba letina. Čeravno se mnogo vina vporabi doma, se izvažata letno vendar še 1.600.000 hl toraj četrtnina vseh pridelkov v ceni K 48.000.000 (to pred vojsko!) Ta svota se more še znatno zvišati, kakor hitro se vpelje v Jugoslaviji smotrena vinoreja. Tudi je pričakovati, da se z emancipacijo to je z izobrazbo ljudstva omeji uporaba alkohola, da se toraj izvoz poveča. Dalje je nada, da se pomnoži tudi izvoz rakije (žganja), vinske kisline, jesiha in grozdja, kar se je dozdaj večinoma doma uporabilo, kakor hitro se s pravilnim gospodarjenjem množina in kakovost pridelkov izboljša. Zdi se, da imajo naši bratje na jugu mnogo več povoda biti ponosni na valuto svojega denarja nego mi z našo „zemljo industrijalcev.“ — Tako mislijo o nas Čehi, najkulturnejši in najbogatejši slovanski narod! Toraj nimamo povoda pobešati glav!

Dopisi.

Ne pozabite, da se vrši 7. septembra t. l. velika proslava 50-letnice Narodne Čitalnice v Ptujju in velika Sokolska slavnost. V teh dneh se razpošilja nebroj lepakov po vseh jugoslovanskih pokrajinah. Posetila nas bodo narodna društva, zastopniki občin, malih in velikih. Prispeli bodo predvsem Sokoli in Sokolice. V Ptujju se vrše velike priprave, da se cenj. gostom oskrbi stanovanja in drugo. Cela prirediteljev se bo vršila v velikem slogu. Ptujski okraj sam je že oživel v zanimanju za to prirediteljev, v taki meri, da bo zbran gotovo celi okraj. Prireditelji skrbe za to, da to ne bode samo vseslovenska, ampak splošna jugoslovanska prirediteljev. Vsa društva in posamezniki, torej dne 6. in 7. septembra v Ptuj!

Uradne ure v ptujskih uradih. Prebivalstvo spodnjih krajev se pritožuje, da izgubi mnogo časa z nepotrebnim čakanjem. Kdor ne opravi do 10. ure, mora ostati cel dan v Ptujju, čakati na nočni vlak in pride še le po polnoči domu, bil pa bi lahko pred poldne-

ga vrgli valovi z razbite ladje na breg. V takih plencah sem bila in te bisere sem imela na vratu, ki so mi vsled tega edini in najdražji spomin.“

„Ali mi jih niti potem ne daš, če ti povem, da me je tvoja babica poslala sem?“

„Moja dobra babica? Kdo si ti?“

In glej, ko ji je Milostin vse povedal, je snela bisere z vratu in mu jih podala. On pa je nato potegnil s svojega vrata zlato nit s prstanom in jo dal Krasi, ki si jo je obesila namesto bisero. Milostin se je sedaj poslovil in odšel v kočjo. Vesel je stopil v hišico.

„No kako si opravil?“ je vprašala babica.

„Dobro, babica, dobro“ je odvrnil Milostin in pokazal bisere.

„Srečen dečko si; sedaj lahko greš pogumno v grad, kajti Krasa bo tvoja varuhinja. Če bosta potrebna v čem moje pomoči, vesta, kje sem.“

Jedva je izgovorila, sta prišli starejši hčeri po Milostina in ga odvedli v grad. Zlata in srebra tukaj ni bilo kakor v očetovskem gradu; s črnim mramorom je bilo vse obloženo in namesto služabništva je stalo tuptam nekoliko debeloglavih možičkov. Naproti jim je prišla stara, upognjena, grda žena, za njo pa je prihitela Krasa, ki je Milostinu z očesom mignila, naj bo priljuden. Urno je izjasnil lice, pristopil k babi in jo pozdravil.

Ona ga je premerila od pet do glave in rekla: „Lepo ubogaj in ne bode se ti tukaj slabo godilo. Kadar si počiješ, dam ti delo.“

Baba je nato zopet odšla. Spremljal jo je velik črn maček. Tesno je bilo našemu Milostinu v tem temnem gradu; spomnil se je svoje dobre matere in ljubeznivega očeta in solze so mupadale po licih kakor grahova zrna.

tom doma, že bi uradniki začeli uradovati točno ob 8. uri in najprej odpravili tiste, ki se hočejo odpeljati z vlakom.

Slovenski napisi v Ptujju so v splošnem lepi in pravilni. Opozoriti pa moramo na napake: Zaloga pive, oddajilnica živil, sterkanje perila itd. Pravilno je: Zaloga piva, oddajalnica živil, skrobljenje perila. Kdor ne ve pravega izraza, naj vpraša na mestnem uradu!

Ptujski socijalni demokratje prirede prihodnjo nedeljo javni shod v Ptujju. Opozorjamo vse naše kroge, da se istega v kolikor mogoče velikem številu udeleže.

Ožbaldov sejem v Ptujju je dosegel obraz, kakor so ga imeli pred vojno. Pri vходу je nastala taka gnječa, da so oblastveni organi komaj vršili svojo službo. Le disciplini in uvidnosti nekaterih kmetov se je zahvaliti, da se ni pripetila kaka nesreča. Prignanih je bio 846 komadov goveje živine, 138 konj in zrebet. Kupčija je bila sredna, nakupovalo se je največ za plemo. Voli in biki po 7 K 50 v do 9 K, krava od 7 do 8 K, telice po 6 K. Prodalo se je žez 200 komadov. Prodalo bi se še mnogo več, ko bi ne učinkovala kontrola proste trgovine, ki jemlje možnost verižnikom in prekupcem ter Mariborčanom, da tirajo nepotrebno cene kvišku. Seveda se je vedlo liberalno napram kmetom posestnikom, ki si nabavljajo delavno živino.

Občevanje strank v javnih uradih. Smo v moderni demokratični državi. Birokratizma je konec in danes smo vsi prepričani, da uradi strankam služijo in ne narobe. To pa ni umevati tako, da smejo stranke samolastno vladariti, če stopijo v uradne prostore, ampak tudi same skrbeti za to, da je red. Prigodilo se mi je, da pride stranka (bila je to slovenska dama) v mojo uradno sobo, ne da bi potrkala poprej na vrata in čakala, da se ji dovoli vstop. Ker sem imel opraviti ravno kar z drugo stranko, moral sem novo stranko prositi, da zapusti sobo, dokler prva stranka ne odide. To je dotična dama smatrala kot žalitev ter sploh odšla in mi najbrž zamerila moje pač pravilno postopanje. Je v interesu uradov in strank samih, da se tu razumemo. Uradnik.

Pragersko. V nedeljo so zasegli tuk. mesarju in gostilničarju L. množico svinj, ki jih je pravkar kupil od ljubljanskega svinjetrčca P. in jih hotel za dober dobiček naprej prodati mariborskemu bogatašu Wögererju. Svinje je oblast na mestu prodala domačinom.

Razglas. Vsled odredbe ministrskega sveta v Beogradu št. 1641 in odloka generalne direkcije carine z dne 17. julija 1919, št. 8467 se mora na ozemlju kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev pobirati od vsake igre kvart brez razlikovanja pri uvozu poleg carine tudi žigovina (kolkovna pristojbina) v znesku pet dinarjev v srebru. To žigovino je plačati tudi od vseh kvart, ki so tačas že na ozemlju

Krasa je uganila, kaj ga tišči, in pustila ga je, da se je izjokal, potem pa je pristopila k njemu z besedami: „Vidiš, ljubi Milostine, hudo se ti zdi med nami; a bodi vesel, pozabi na vse, saj so tudi tukaj dobri ljudje in jaz bom skrbela zate, kolikor bo mogoče.“

Milostin si je dal dopovedati in za dva dni so vsi v gradu veselega in prijaznega mladeniča radi imeli. Krasa mu je pomagala pri delu in ga zabavala v praznih urah, da niti ni opazil, kako so potekali dnevi, mesci in celo leta. Sedaj šele je Kraso veselilo, da je poznala črnoknjižno umetnost, v kateri jo je babica izučila, ker je lahko kraljeviču kratila čas. Dobro je vedela, da starka nima z Milostinom dobrih namenov, zato je šla nekega dne k babici in jo vprašala, kaj nameravajo z kraljevičem.

„Ljuba moja, nič dobrega, povem ti, toda molči o tem. Saj veš, kako je tvoja krušna mati, hudobna, skopa in zlata željna. Dolgo je tuhtala, kako bi napravila, da bi ušla smrti. Nazadnje je zvedela s pomočjo močnih duhov, da su mora polastiti nedolžnega dvajsetletnega mladeniča, a ta mora biti kraljevskega rodu. Temu mora nalagati tri dni težko delo. Če ga dovrši, izgubi ona vso oblast in pravico nad njim; če pa dela ne zmore, ima ona trejto noč o polnoči nabrati devetero cvetic in jih skuhati, mladeniča ubiti in njegovo kri pomešati z cveticami, da si skuha pijačo nesmrtnosti. Milostina čaka ta usoda, toda midve morave poskrbeti, da bo prišlo drugače. Ti edina ga lahko rešiš.“

„Oh, kako rada bi storila vse, če bi le vedela kako.“

„Počakaj, — kadar bo čas.“

Milostinu se ni niti sanjalo, kaj namerava stara

kraljestva ali ki se proizvajajo na tem ozemlju. Vsled tega se odredi, da se morajo do 31. avgusta t. l. vse cele, zaprte in še neporabljene igre, ki se nahajajo pri raznih prodajalcih igralnih kart, kakor tudi v gostilnah ali kavarnah, če tudi se je kolek v prejšnji izmeri (30 v, 60 v in 1 K 20 v) že plačal, naknadno predložiti davčnemu uradu za mesto Ljubljana kot odkolkovalnemu uradu v svrhu še enkratnega odkolkovanja in da se plača od vseh teh iger na novo določena kolkovina, vračunši kolek, ki se je za vsako igro že vplačal. Vse igre, ki niso vnovič odkolkovane od davčnega urada za mesto Ljubljana v dokaz, da se je od njih plačala na novo določena žigovina, se smatrajo nekolkovanim in zadenejo obrtnike, ki imajo take karte na prodaj ali v shrambi in kavarnarje, v katerih lokalih se igra s takimi kartami, postavne posledice, določene v zakonu z dne 15. aprila 1861, št. 43 drž. zak.

Zveza kmetske podružnice v političnem okraju ljutomerskem priredi v nedeljo, dne 10. avgusta ob 9. uri v gostilni Kosi pri Sv. Križu že napovedani shod delegatov, odborov in poverjenikov včlanjenih 7 kmet. podružnic. Na dnevnem redu je poleg drugega izvolitev odborovega načelstva in „Zavezine“ gospodarske zadruge. K udeležbi so povabljeni vsi interesentje. Franjo Cvetko t. č. načelnik.

Odplaval in utonil. V noči dne 6. julija je odplaval in utonil mlin posestnice Lize Tement v Zabovcih vsled močnega viharja, ki je verigo, s katero je bil pripet, odtrgal. V mlinu je bilo 4500 kg različnega žita spravljeno. Škoda se ceni na mlinu samem okrog 30.000 K. Zavarovana je bila Liza Tement le proti požaru za 2000 K.

Rogaška Slatina. V nedeljo dne 10. avgusta prirede jugoslovanski akademiki veliko veselico in cvetlični dan v prid jugoslovanskih akademskih menz. Spored je zelo pester in bogat in bode za obilo neprisiljene zabave preskrbljeno v najvišji meri. Plesa želni bodo našli dovolj prilike na plesišču, ki bode istotako na prostem. Svira tukajšnji orkester mariborske vojaške godbe pod znanim izbornim vodstvom kapelnika g. Ferdo Herzoga. Za okrepčila bodo skrbeli buffeti, kojih vodstvo so prevzele požrtvovalne narodne dame. Pokroviteljstvo je prevzela iz prijaznosti ga. Arko-va. Pričakujemo, da prihitite ta dan v naše krasno zdravilišče iz bližnje in daljše okolice vsi, ki hočete doživeti par veselih uric v prijetni domači zabavi. Med tukajšnjimi gosti, brati Srbi in Hrvati vlada že sedaj veliko zanimanje za to prireditev. Predpriprave so v polnem teku in v tem nas g. ravnatelj Herg vsestransko podpira Odbor.

čarovnica z njim. Priljudno se je vedel, dasi mu je bilo v gradu vse zoprno razen Krase. Leta pa so pretekla tako naglo, da so mu manjkali samo trije dnevi do dvajsetega leta. Prišla je torej doba, ki jo je Krasa z grozo pričakovala. Šla je k babici, da bi povprašala za svet.

„Izpreneni se nocoj v miš in zlezi pod pestunjino posteljo, tam boš slišala, kaj bo.“ Krasa je storila tako.

„Kako delo pa naj naložim jutri Milostinu?“ je vprašala starka svojega moža ter pristavila po kratkem razmišljanju: „Nad drva ga pošljem.“

Miš se je izkradla iz sobe in pohitela k Milostinu. „Jutri te pošlje stara v gozd, nič se ne boj, jaz ti pridem pomagat.“

Ko je zaran Milostin vstal, je prišla čarodejka in rekla: Sedaj pojdeš z menoj v gozd, tam ti pokažem delo.“ Dala mu je leseno sekuro, žago in motiko in Milostin je šel za njo. Prišedši za grad se je baba ustavila in pravila: „Kakor daleč vidiš tukaj gozd, tako daleč ga moraš do večera posekati, nacepiti drva in zložiti v sežnje; gorje ti, če ne bo delo opravljeno!“ Milostin je stal kakor okamenel, starka pa se nanj niti ni ozrla in je urno odšla. Kaj naj si počne z lesenim orodjem? Sedel je torej na travo in čakal Kraso.

Ko je solnce najvišje stalo, je priletela bela golobčica in sedla k njemu. „Ostani tukaj,“ je pravila, „jaz bom vse uredila.“

Za minuto se je jelo stoletno drevje podirati, nevidne roke so sekale, žagale, cepile in zlagale v sežnje. Preden se je Mitostin naobedoval, je bilo vse v rednin, golobica je zopet odletela. Čudila se je starka, ko je prišla zvečer gledat, a rekla ni nič. Doma je vpraševala, kdo je bil pri Milostinu, pa nihče ni o ničem vedel.

Zvečer je letela iz koč v grad mala mušica a naravnost v spalnico stare čaravnice.

(Nadaljevanje sledi.)

Izprememba imena trga Središče. Kdo ne pozna, če ne direktno, pa vsaj imenom tega zavednega trga ob prejšnji madžarsko-hrvaški meji. Dobil pa je v naši Jugoslaviji sodruga v Murskem Središču, ki je spadalo prej pod ogrsko kraljevino, danes pa spada tudi naši trojedini državi. Da se ne bi godile pomote, spremenilo je naše Središče svoje ime, oziroma ga natančneje označilo na ta način, da se imenuje od sedaj naprej „Središče ob Dravi“ in s tem razlikuje od Murskega Središča. Opozarjamo na to spremembo našo občinstvo, da v bodoče govori in piše „Središče ob Dravi.“

Novi zdravnik se je naselil v Ormožu in prevzel tamkajšnjo bolnišnico. Je to dr. Anton Hrovat, katerega toplo priporočamo vsemu občinstvu, ker ga poznamo, kot vestnega in marljivega zdravnika. Za privatne stranke ordinira v bolniški vili.

Ptujska gora. Prireditev. V nedeljo dne 3. avgusta popoldne priredilo je Bralno društvo Gorčanom lepo uspelo prireditev z igro in petjem. Šolska soba, kjer se je prireditev vršila, je bila natlačeno polna in veliko premajhna za vse poslušalce. Domači mešani zbor pod vodstvom organista je lepo ubrano zapel pesmi: „Sem deklica mlada“, „Bodi zdrava domovina“, „Ko približa se pomlad“ in „Slovenska zemlja“, ter zelo pohvalo. Le žal, da so bili moški glasovi prešibki in niso prišli do veljave, vsled česar je manjkala obojestranska spopolnitev glasov. Želeti je, da se v vsaki občini, ja celo v vsaki vasi nekdo pobriga za petje, naša mlada dekleta in fante zbere v pevski zbor, ter jih priuči ubranega petja domačih narodnih pesmi. Umetne pesmi prepustimo raje šolanim velikim zborom, sezimo pa po lepih domačih in koroških narodnih pesmih, katere ljudstvo samo rado poje in tem raje poslušča. Narodne pesmi, posebno pa koroške gredo vsakemu človeku do srca, ker ga vežejo z domačo grudo in so prav lahko priučiti. Največ priznanja so pri tej prireditvi dosegle obe narodni igri: „Tri sestre“ in „Prepirljiva sosedca.“ Diletantje domačih krogov so z vso vnemo rešili svoje težke vloge prav dobro. Besedilo iger je lahko razumljivo ter je zelo ugodno in vzgojevalno uplivalo na poslušalce. Med gledalci smo opazili premalo moškega spola, premalo domačih fantov. Spominjam se, da so imeli svoječasno gorski fantje prav lep moški zbor in so se vedno radi zbirali k lepim vzgojevalnim prireditvam. Ali bi ne bilo mogoče, da se z vsestranskim skupnim delovanjem mlade moške pridobi ter jih zbere v moški. S tem se da tem prilika priučiti se ubranega petja, se jih vzgoji ter ubrani krčmarskega prepevanja, pitja in pretepanja! Po predstavi se je vršila prosta zabava v gostilni pri Klemenčiču, ter se razvila v ugodno razpoloženje vseh navzočih, čeravno je zunaj lilo kakor iz škafa, tako da so gostje morali nehote dalje časa ostati pri dobri haloški kepljici. Pri razhodu smo si obljubili. „Na svidenje ob enaki priliki!“

Politične vesti.

Narodni svet za Koroško. Tabor na Koroškem. Dne 15. avgusta se vrši v Sinčivasi manifestacijski tabor, kjer bo slovenski Koročan ob navzočnosti bratov iz Štajerske in Kranjske veličastno proglasil svojo neupogljivo voljo po združitvi z Jugoslavijo. Narodni svet za Koroško pozivlja zato vse, ki čutijo narodno, da pridejo ta dan v Sinčovas. Vsa društva naj se pripravljajo, da svečano nastopijo na taboru, kakoršnjega še ni bilo na Koroškem. Zastave telovadnih in drugih društev naj ponosno vihrajo in družijo rodne brate. Slovenska posem naj mogočno doni po naših tleh, ki so prepojena z žulji in krvjo naših najboljših mož. Vse naj takrat prešinja vseobjemajoča ljubezen posebno do naših koroških bratov, ki jim je bila dozdej usoda najbolj nemila. Na svidenje torej dne 15. avgusta v Sinčivasi! Odbor.

Razdelitev veleposestev. LDU. Belgrad, 1. avgusta. V ministrstvu za agrarno reformo se je imenovala strokovna komisija z nalogo, da izvede zakonito razdelitev veleposestev v Bosni in Hercegovini ter v delih Dalmacije.

Konec boljševičke vlade na Madžarskem. Vladajoči svet ljudskih poverjenikov je imel dne 1. avgusta izredno sejo, na kateri je poročal Bela Kun o političnem in vojaškem položaju, katerega je naslikal kot popolnoma brezupnega. Na zborovanju je vladala tolika razburjenost, da so se govori razločno slišali na ulico, kjer je množica v največji nervoznosti pričakovala izida posvetovanja. Nazadnje je Bela Kun objavil, da se je pod pritiskom strokovnih organizacij vlada svetov odločila, da odstopi. Vlado pa je prevzela čisto socijalistična vlada pod predsedstvom Julija Beidla. Nova vlada je izjavila, da smatra za svojo prvo nalogo vzdržanje notranjega reda in uredbe obravnave z entento. Bela Kun pa se je preselil na Dunaj in bo bival v taborišču za internirance. Budimpešta je baje sprejela odstop sovjetske vlade s največjim mirom. Verjamemo.

Na Ogrskem je glasom poročil z dne 1. avgustom sovjetska vlada odstopila in se je sestavila nova socijalistična vlada. Ministrski predsednik je Jul. Beidl.

Konec vojske. V četrtek se je sestal v elizejski palači francoski ministrski svet pod predsedstvom Poncareja. Ministrski svet je sprejel zakonski osnutek o oficijalni določitvi dne, kdaj so prenehale sovražnosti med Francijo in Nemčijo. V smislu osnutka bodo veljale sovražnosti kot ustavljene počenši od dne, ko bo v uradnem listu objavljena vest, da sta obe zbornici ratificirali mirovno pogodbo z Nemčijo, ne da bi se čakalo na sklep miru z drugimi državami, ki so bile s Francijo v vojnem stanju.

Minister dr. Poljak o agrarni reformi. V razgovoru z nekim časnikarjem je izjavil minister za agrarno reformo dr. Poljak, da je predložil regentu Aleksandru v odobrenje že tri definitivne uredbe agrarne reforme, ki jih regent te dni podpiše in izda. S prvo uredbo se uredi v glavnem vprašanje age in kmetskega zemljišča glede vpisa v zemljiške knjige v Bosni. To vprašanje je rešeno radikalno v korist kmetom. Nadalje je določen maksimum (najvišji obseg) za veleposestvo. Za sremsko in virovitiško županijo znaša 300 ha obdelanega zemljišča, za varaždinsko 75 ha.

Izročitev poslancev Kristana in Kejića. Ldu. Belgrad, 6. avgusta. Parlament je že prejel od pristojnih oblasti dopis za izročitev poslancev Kejića in Kristana.

Za izvoz vina mora imeti vsak, ki ga hoče izvoziti v Nemško-Avstrijo še posebno dovoljenje od dunajškega Waren-Verkehrsbureau za uvoz, ker ne puste drugače vina iz Lipnice naprej.

1000 milijard vojne odškodnine mora plačati Nemčija, kakor je sporočil nemški finančni minister državnim zbornici.

V Nemški Avstriji je izšla naredba, glasom katere se mora oddati tekom 4 tednov ves zlati denar državnim blagajnam, kateri še se nahaja v zasebni lasti.

Reka mednarodna? LDU. Curih, 6. avgusta. (ČTU.) Švicarska brzojavna informacija poroča iz Rima: Vrhovni svet aliirancev je oficijelno sprejel princip mednarodnosti Reke.

Pogoji za Bolgarsko so trdi. LDU. Curih, 5. avgusta. (ČTU.) V uvodnem članku naznanja „Temps“ zelo trde pogoje za Bolgarijo, posebno v teritorialnem pogledu in izjavlja, da to nikakor ne nasprotuje zahtevam o ravnotežju v vzhodni Evropi ali enajsti Wilsonovi točki, ki jamči tudi malim državam samoodlobo in neodvisnost. Mir se namreč ne sme zgraditi na temelju nekaznivosti zločina. Bolgarija mora izvršiti obnove in se pokoriti, ker je komisija, ki je bila določena za preiskavo bolgarskih grozovitosti v Macedoniji, podala za Bolgare uničujoče poročilo in zahtevala kaznovanje Bolgarov brez usmiljenja.

V času kongresov. LDU. Praga, 5. avgusta. (ČTU.) „Narodni Listy“ javljajo: Ka-